

ਰੀਵੀਜ਼ਨਲ ਸਿਵਲ

ਕਪੂਰ ਜੇ. ਦੇ ਸਾਮਣੇ

ਰਾਮੇਸ਼ਵਰ ਨਾਥ-ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਜਗੇਸ਼ਵਰ ਨਾਥ ਅਤੇ ਹੋਰ, -ਜਵਾਬਦਾਰ

1952 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਨੰ. 334

ਦੀਵਾਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਕੋਡ (1908 ਦਾ ਐਕਟ V)-ਸੈਕਸ਼ਨ 54- "ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤੀ ਜਾਇਦਾਦ" - ਪੰਜਾਬ ਲੈਂਡ ਰੈਵੇਨਿਊ ਐਕਟ (1887 ਦਾ XVII) ਦਾ ਮਤਲਬ - ਕੀ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਵੰਡ ਵਾਲੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਮਕਾਨ, ਦੁਕਾਨਾਂ ਅਤੇ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ-ਅਦਾਲਤ ਧਿਰਾਂ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਰਾਹੀਂ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵੰਡ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ-ਕੀ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਵੰਡਣ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

ਮੁਦਈ ਸੰਯੁਕਤ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਕਰਕੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਜਾਇਦਾਦ ਵਾਹੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਸਰੀ ਕਪਾਹ ਫੈਕਟਰੀ, ਦੁਕਾਨਾਂ ਅਤੇ ਘਿਰ ਮੁਮਕਿਨ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਸੀ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਘਰ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਧਿਰਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਵੰਡੀ ਗਈ ਖੇਤੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਬਾਕੀ ਸਾਰੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਈਆਂ। ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਬਣਾਈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ "ਮਾਲੀਆ ਅਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ" ਦੀ ਵੰਡ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਮਾਰਤਾਂ "ਮਾਲੀਆ ਅਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ" 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਸਵਾਲ ਇਹ ਉੱਠਿਆ ਕਿ ਕੀ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵੰਡ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ (1) ਧਾਰਾ 54, ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਵਿੱਚ "ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਲੀਏ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤੀ ਜਾਇਦਾਦ" ਸ਼ਬਦ, ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਸਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮਕਾਨ ਜਾਂ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਬਣ ਗਈਆਂ ਹਨ:

(2) ਪੰਜਾਬ ਲੈਂਡ ਰੈਵੇਨਿਊ ਐਕਟ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਮਕਾਨ, ਦੁਕਾਨਾਂ ਅਤੇ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ; ਅਤੇ

(3) ਕਿ ਇਹ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਲਈ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਬਾਰੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਉਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸਹਿਮਤ ਹੋਏ ਸਨ ਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ 54, ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਮਾਲੀਏ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। . ਜਿੱਥੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਵੰਡ ਤੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਵਾਹੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਸਨ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਵੰਡ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

1908 ਦੇ ਐਕਟ V ਦੀ ਧਾਰਾ 115 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਸ੍ਰੀ ਪੀਤਮ ਸਿੰਘ ਜੈਨ, ਸੀਨੀਅਰ ਸਬ-ਜੱਜ, ਅੰਬਾਲਾ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਸੇਧ ਲਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਵੰਡਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸਥਾਨਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ "ਵਾਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਹੈ" ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ" ਮਾਲੀਆ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ।

ਐਚ.ਐਲ. ਸਰੀਨ ਅਤੇ ਕੁੰਦਨ ਲਾਲ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ।

ਟੇਕ ਚੰਦ ਅਤੇ ਲਖਮੀ ਚੰਦ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਕਪੂਰ, ਜੇ. ਇਹ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਹੈ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਪੀਤਮ ਸਿੰਘ ਜੈਨ, ਸੀਨੀਅਰ ਸਬ-ਆਰਡੀਨੇਟ ਜੱਜ, ਅੰਬਾਲਾ, ਦੁਆਰਾ 20 ਅਗਸਤ 1952 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਵੰਡਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸਥਾਨਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ। ਮਾਲੀਆ ਅਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ "ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਨਹੀਂ" ਸੀ।

ਫੈਸਲਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਆਖਰੀ ਪੈਰੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਸਲ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਧਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। 23 ਅਗਸਤ 1944 ਨੂੰ, ਮੁਦਈ ਰਾਮੇਸ਼ਵਰ ਨਾਥ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਭਰਾ ਈਸ਼ਵਰ ਨਾਥ, ਸਾਂਝੇ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਕਰਕੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਸਨ, ਅਲੀਫ਼ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਨਾਲ ਨੱਥੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਸੂਚੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਵੰਡਣਾ ਪਿਆ। ਨੰਬਰ 1 ਸਿਵਲ ਲਾਈਨਜ਼, ਅੰਬਾਲਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕੋਠੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਬਗੀਚਾ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਨੰਬਰ 2, ਅੰਬਾਲਾ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਸਪਤੂ ਰੋਡ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਇੱਕ ਮਕਾਨ, ਨੰਬਰ 3, ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਨਾਲ "ਲਾਡਵਾ ਗਿਨਿੰਗ ਫੈਕਟਰੀ" ਨਾਮ ਦੀ ਫੈਕਟਰੀ ਹੈ। ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਲਾਡਵਾ, ਤਹਿਸੀਲ ਥਾਨੇਸਰ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਰਨਾਲ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ, ਨੰਬਰ 4 1/24ਵਾਂ ਹਿੱਸਾ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨ, ਨੰ: 5, ਕਪਾਹ ਫੈਕਟਰੀ, ਦੁਕਾਨਾਂ ਅਤੇ ਘਿਰ ਮੁਮਕਿਨ ਜ਼ਮੀਨ (ਨੰਬਰ 5 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨੇਟ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਮਕਾਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਸਤ ਨਰਾਇਣ ਗਿਨਿੰਗ ਫੈਕਟਰੀ ਅਤੇ ਮੇਟਰ-ਸਟੈਂਡ, ਅੰਬਾਲਾ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦੀ ਹੈ) ਅਤੇ ਨੰਬਰ 6 ਲੀਜ਼-ਹੋਲਡ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਸਤ ਨਰਾਇਣ ਫੈਕਟਰੀ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਵੰਡਣ ਦੇ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਖਰਕਾਰ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਕਿ ਨੰਬਰ 4 ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵੰਡ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ 13 ਅਗਸਤ 1945 ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੁਢਲਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਪ-ਜੱਜ ਦਾ ਫੈਸਲਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਵੰਡਣ ਲਈ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜੋ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਾਲੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਵਾਹੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਵੰਡ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮਾਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵੰਡ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਿਸ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਜਾਇਦਾਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸੀ। 8 ਜਨਵਰੀ 1946 ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਵੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਹੋਈ ਸੀ। ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਇਹ ਸੀ ਕਿ "ਮਾਲੀਆ ਅਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ" ਨੂੰ ਵੰਡਣ ਲਈ ਇੱਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨਿਯੁਕਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਫੈਸਲਾ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੱਖਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਦਰਖਾਸਤ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ 'ਮਾਲੀਆ ਅਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ' ਸੀ ਪਰ ਇਸ 'ਤੇ ਇਮਾਰਤਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਕਈ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹਨ ਕਿ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਲਈ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਮੁਦਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਆਇਆ ਹੈ।

ਕਾਰਵਾਈ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਸੁਬਾਰਡੀਨੇਟ ਜੱਜ ਨੇ ਮੁਢਲੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਗਲਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਮੁਦਈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਨੱਥੀ "ਅਲਿਫ਼" ਜਿਸਦਾ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਚੁੱਕਾ ਹਾਂ, ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਅਨੁਬੰਧ ਵਿਚ ਛੇ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੰਡਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤ ਹੋਈਆਂ ਕਿ ਉਹ ਹਿੱਸਾ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਸੀ, ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਸਿੱਟਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬਾਕੀ ਦੀ ਸੰਪੱਤੀ 'ਜਾਇਦਾਦ' ਮੁਲਾਂਕਣ ਨਹੀਂ ਸੀ- ਸਰਕਾਰੀ ਮਾਲੀਏ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਲਈ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਅਜਿਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਚਾਲੂ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਸੀ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਨਾ ਹੀ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਇਤਰਾਜ਼, ਜੋ ਹੁਣ ਬਚਾਓ ਪੱਖਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸਨ, ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 54 ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ-

"ਜਿੱਥੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਲੀਏ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਵੱਖਰੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਅਣਵੱਡੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵੰਡ ਲਈ ਹੈ, ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵੰਡ ਜਾਂ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ***"

ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਦੋ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਸ ਸਵਾਲ-ਆਰਡਰ 20, ਨਿਯਮ 18 'ਤੇ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵੰਡ ਲਈ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਕਿੱਥੇ ਪਾਸ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਫ਼ਰਮਾਨ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ, ਫ਼ਰਮਾਨ ਕਈ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰੇਗਾ, ਪਰ ਅਸਲ ਵੰਡ ਨੂੰ ਕੁਲੈਕਟਰ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦੇਵੇਗਾ; ਅਤੇ ਆਰਡਰ 26, ਨਿਯਮ 13, ਜੋ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਵੰਡ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ: ਉਹਨਾਂ ਸੰਪਤੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜੋ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 54 ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇਹ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਵੰਡ ਲਈ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੈਂ ਉੱਪਰ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਹੁਣ, "ਜਾਇਦਾਦ" ਸ਼ਬਦ ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਬਨਾਮ ਨੰਦਨ ਲਾਲ (1) ਵਿੱਚ, 1814 ਦੇ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ XIX ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਜਾਇਦਾਦ ਬੁਟਵਾੜਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਢੱਕੀ ਜ਼ਮੀਨ ਸੀ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਲਈ ਅਯੋਗ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਸਾਂਝਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਾਰੇ ਸਹਿ-ਸਾਂਝਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚ

(1) 1.ਐਲ.ਆਰ. 10 ਕੈਲ. 435

ਸਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਖਾਤੇ 'ਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਆ ਕਈ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਹੋਇਆ ਹਿੱਸਾ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵੰਡ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਸਾਂਝੀ ਰਹਿ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸੁੱਕ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਮਾਲੀਆ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਵੰਡ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਬਦਲ ਵਜੋਂ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ 1882 ਦੇ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 265 ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ "ਜਾਇਦਾਦ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਆਮ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਮੁਦਈ ਉਸ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵੰਡ ਲਈ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ।

ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕੇਸਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ "ਜਾਇਦਾਦ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਮੁੱਲਾਂ ਸ ਦੇ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ, ਖੰਡ 1 ਦੇ ਪੰਨਾ 229 'ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 'ਮਾਲੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤੀ ਜਾਇਦਾਦ' ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਮਾਲੀਏ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਲਈ ਇੱਕਮੁਸਤ ਰਕਮ ਵਿੱਚ, ਨਾ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਲਈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਰਮਾ ਵਿੱਚ ਝੋਨੇ ਦੀ ਆਮ ਜ਼ਮੀਨ, ਜਿਸਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਏਕੜ ਦਰਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਅਬਦੁਲ ਰਾਜਿਕ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀਨਾਥ ਘੋਸ਼ (1) ਵਿੱਚ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿ ਇੱਕ ਮੌਜ਼ਾ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ

ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮਾਲੀਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਿਸਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਦੇ ਵੀ ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਜੇ ਹੁਣ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਸਾਧਾਰਨ ਖੇਤੀ ਵਾਲੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਸਨ ਜੋ ਜਾਂ ਤਾਂ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਸਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੇਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ "ਮਾਲੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤ ਹੋਈਆਂ ਸਨ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਲਈ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਵੀ ਉਦਾਹਰਣ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(1) ਐਲ.ਆਰ. 58 ਕੈਲ. 122

ਜੇ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰੇਗਾ।

ਫਿਰ ਜੇ ਪੰਜਾਬ ਲੈਂਡ ਰੈਵੇਨਿਊ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਐਕਟ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੁਣ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਹਨ। "ਜਾਇਦਾਦ" ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਲੈਂਡ ਰੈਵੇਨਿਊ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(1) ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

"4(1) ਪਿੰਡ-ਸੈਸੇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ, ਵਸੂਲੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਲਈ ਜਿੱਥੇ ਤੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜੋ ਕਿਸੇ ਕਸਬੇ ਜਾਂ ਪਿੰਡ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਵਜੋਂ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਭੂਮੀ-ਮਾਲੀਆ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।"

ਸੈਕਸ਼ਨ 48 ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ:-

"48(1) ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਕਸਦ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਭੂਮੀ ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ, ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦੇਣਦਾਰੀ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਫਿਲਹਾਲ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਜੋ ਪਿੰਡ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।"

ਲਾਲ ਚੰਦ ਬਨਾਮ ਕਰਾਊਨ (1) ਵਿੱਚ ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਮਿਸਟਰ ਕਿੰਗ ਦੇ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਜ਼ਮੀਨ ਖੇਤੀਯੋਗ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਦੇਣਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਮਾਲੀਆ। ਮੈਂ ਇਸ ਕੇਸ ਤੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ, ਜੋ ਸਿਰਫ ਰਾਜ ਦੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਆ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਉਸ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਵੀ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਇਮਾਰਤਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਭੂਮੀ ਮਾਲੀਆ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ 'ਤੇ ਇਮਾਰਤਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਨਾ ਹੀ ਡੂਈਜ਼ ਲੈਂਡ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਮੈਨੂਅਲ ਦੇ ਪੈਰੇ 7 ਅਤੇ 8 ਜੋ ਸਿਰਫ ਇਹ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪਿੰਡ ਅਤੇ ਕਸਬੇ ਦੀਆਂ ਸਾਈਟਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਭੂਮੀ ਮਾਲੀਏ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਅਜੇ ਵੀ ਇਸਦੇ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹਨ।

ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਪੰਜਾਬ ਲੈਂਡ ਰੈਵੇਨਿਊ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 111 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਵੰਡ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਯੁਕਤ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਮਾਲ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 120 ਵੰਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਾਲੀਏ ਅਤੇ ਕਿਰਾਏ ਦੀ ਵੰਡ ਦਾ ਉਪਬੰਧ ਹੈ। ਧਾਰਾ 141 ਜੋ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੱਦ ਤੱਕ ਮਦਦਗਾਰ ਹੈ, ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕੁਰਕੀ ਲਈ ਸਿਵਲ ਜਾਂ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਕਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਸੈਕਸ਼ਨ 158(2)(xvii) ਅਤੇ (xviii) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

"158(2) ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ, ਅਰਥਾਤ, "(xvii) ਕਿਸੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵੰਡ, ਹੇਲਡਿੰਗ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਲਈ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ, ਜਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ, ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ, ਵੰਡ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਦਾ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਵੰਡ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ;

(xviii) ਕਿਸੇ ਜਾਇਦਾਦ, ਹੇਲਡਿੰਗ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਦੀ ਵੰਡ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ, ਜਾਂ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਮੁੜ-ਵੰਡ ਲਈ ਸਥਾਪਿਤ ਰਿਵਾਜ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਵੰਡ ਜਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲੀਏ ਦੀ ਵੰਡ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸਵਾਲ। ਕਿਸੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵੰਡ ਜਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਮੁੜ-ਵੰਡ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ, ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਦੀ ਵੰਡ 'ਤੇ ਕਿਰਾਏ ਦੀ ਵੰਡ ਲਈ।

ਪਰ ਇਹਨਾਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨਾਂ, ਭਾਵੇਂ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਇਮਾਰਤਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ।

ਭੂਮੀ ਮਾਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 141 ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵੀਰ ਭਾਨ ਬਨਾਮ ਸ਼ਾਮ ਸਿੰਘ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਲੈਂਡ ਰੈਵੇਨਿਊ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 141 ਵਿੱਚ "ਜ਼ਮੀਨ" ਵਿੱਚ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਇਮਾਰਤਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਨਵਾਬ ਅਹਿਮਦ ਯਾਰ ਖਾਨ ਬਨਾਮ ਐਸ ਕੇ ਬੋਸ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਿੱਚ ਲਾਹੌਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵੱਖਰਾ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਸਹੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਸ਼ਾਹ ਮੁਹੰਮਦ ਬਨਾਮ ਐੱਮ. ਐੱਸ. ਟੀ. ਪਾਇਰੀ, ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਕੇਸ ਸੀ, ਅਤੇ ਜਿਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ, ਉਹ ਉਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 15 (ਸੀ) ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ "ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਮਾਲਕ" ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕਿ ਕਿਸੇ ਕਸਬੇ ਦੀ ਮਿਉਂਸਪਲ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਥਿਤ ਇੱਕ ਪਲਾਟ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਸੀ ਅਤੇ ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਸਾਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਬਣ ਗਈ ਸੀ, ਨੂੰ ਹੁਣ "ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਮਾਲਕ" ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 15(ਸੀ) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਤੀਜਾ, ਤਾਂ ਕਿ ਉਸੇ ਮਿਉਂਸਪਲ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਥਿਤ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਅਜੇ ਵੀ ਭੂਮੀ ਮਾਲੀਆ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਲੀਏ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ ਵਾਲੇ ਕਾਗਜ਼ਾਤ। ਪੰਨਾ 331 'ਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਦੇਖਿਆ-

"ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪੰਜਾਬ ਲੈਂਡ ਰੈਵੇਨਿਊ ਐਕਟ ਵਿਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਸ਼ਬਦ 'ਜਾਇਦਾਦ', ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿਚ, ਸਿਰਫ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਾਲੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਪਿੰਡ ਜਾਂ ਕਸਬੇ ਵਿੱਚ, ਇਸਦਾ ਮਾਲਕ, ਇਸ ਲਈ ਕਹੀਏ ਤਾਂ, ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਇਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵੀ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਰੱਖਣਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਚਰਿੱਤਰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਇਲਾਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਕੇਸ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਬਦ "ਜਾਇਦਾਦ" ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ 'ਤੇ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪ੍ਰਿਯਨਾਥ ਰਾਏ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀਧਰ ਚੰਦਰ ਰਾਏ (1) ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 54, ਮਾਲੀਆ ਅਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵੰਡ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮਾਲੀਏ ਦੀ ਵੱਖਰੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਦੀਵਾਨੀ ਅਦਾਲਤ ਪੱਖ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਪੰਜਾਬ ਲੈਂਡ ਰੈਵੇਨਿਊ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀ ਵੰਡ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਜਾਇਦਾਦ" ਸ਼ਬਦ ਕਿਵੇਂ ਵਾਪਰਦਾ ਹੈ। ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 54 ਵਿੱਚ, ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ।

ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ (2) ਵਿੱਚ ਪੈਪਸੂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸੀ। ਸੰਪੱਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਹ ਨਿਰਣਾ ਸੰਦਰਭਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ (1), ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਲਈ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਉਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਏ ਸਨ ਕਿ ਇਹ ਕੋਈ ਜਾਇਦਾਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਮਾਲੀਏ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਧਾਰਾ 54 ਦਾ ਅਰਥ, ਜਦੋਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਵੰਡ ਤੋਂ ਸਿਰਫ ਉਹੀ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਜੋ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਾਲੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਸਨ ਅਤੇ ਬਾਕੀਆਂ ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਵੰਡਣ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, (2) ਸ਼ਬਦ "ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਲੀਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ" ਉਹਨਾਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮਕਾਨ ਜਾਂ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਬਣ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ (3) ਪੰਜਾਬ ਲੈਂਡ ਰੈਵੇਨਿਊ ਐਕਟ ਵਿਚ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਘਿਰੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਰਥਾਤ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਘਰ, ਦੁਕਾਨਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਖਾਨੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ।

ਇਸ ਲਈ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਇਹ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨਾਲ ਨੱਥੀ "ਅਲਾਫ" ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਵੰਡਣ ਲਈ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਮੈਂ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਵਾਂਗਾ ਅਤੇ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਨਿਰਪੱਖ ਬਣਾਵਾਂਗਾ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਕੋਲ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਖਰਚੇ ਹੋਣਗੇ। ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ 29 ਜੂਨ, 1953 ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ | ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Authenticated/vetted by: Shanky Garg Translator